

اخلاق در پژوهش
دانشگاه صنعتی شریف

خرداد ماه ۱۳۹۷

یشگفتار

آموزش عالی محور توسعه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و صنعتی کشور است و امر پژوهش یکی از ارکان آموزش عالی است. با توجه به اهمیت پژوهش، برای حسن انجام آن ساز و کارهای نظارتی و کنترلی لازم است. این نوشتار در برگیرنده وانعکاس دهنده اصول و ضوابطی در انجام پژوهش است که توجه به آن ها و رعایت این ضوابط از طرف پژوهشگر، باعث سلامت دستاوردهای پژوهشی می گردد.

تهیه و تنظیم نسخه اولیه این نوشتار توسط آقای دکتر مسعود فیض بخش از حوزه معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه گرد آوری، ترجمه و تدوین شده است که بدین وسیله از ایشان تشکر و قدردانی می شود. همچنین مندرجات این نوشتار در جلسات متعدد کار گروه "سلامت در پژوهش" دانشگاه مورد نقد و بررسی قرار گرفته است که از تک تک همکاران کار گروه سلامت در پژوهش سپاسگزاری می شود. لازم است از مدیران تحصیلات تکمیلی و امور پژوهشی دانشگاه به خاطر حمایت ها و تلاش های آن ها در مراحل مختلف انجام این کار قدردانی شود. تلاش شده است تا آنجا که امکان دارد این نوشتار به صورت خلاصه و بدون طولانی کردن کلام صورت گیرد تا خوانندگان و علاقه مندان بتوانند با صرف وقت محدودی این نوشتار را مطالعه نمایند. از آنجا که مقوله سلامت در پژوهش را می توان از زوایای گوناگونی بررسی نمود این نوشتار نمی تواند در برگیرنده همه این ابعاد و زوایا باشد، لذا از مراجعه کنندگان به این نوشتار خواهشمند است کار گروه سلامت در پژوهش را از نقطه نظرات ارزشمند خود آگاه نمایند.

علی پورجوادی

رئیس کارگروه سلامت در پژوهش

خرداد ماه ۱۳۹۷

فهرست مطالب

الف	پیشگفتار.....
ب	فهرست مطالب.....
۱	مقدمه.....
۲	۱- مصادیق رفتار پژوهشی نامناسب.....
۴	۲- مصادیق سرقت علمی.....
۴	۳- ارجاع دهی.....
۵	۴- نقل قول.....
۷	۵- بازگفت.....
۹	۶- خلاصه سازی.....
۹	۷- رعایت حقوق ذینفعان.....
۱۳	۸- رعایت حقوق آزمودنی‌ها.....
۱۳	۹- صداقت در گزارش داده‌ها و روش‌ها.....
۱۵	۱۰- اجاره علمی.....
۱۶	۱۱- انتشار مجدد و همپوشانی انتشارات.....
۱۷	۱۲- حق تکثیر و دسترسی به پایان نامه و رساله.....
۱۷	۱۳- داوری مقاله، پایان نامه و رساله.....
۱۹	۱۴- تعارض منافع.....
۱۹	۱۵- فرایندهای بررسی و تصمیم گیری در موارد عدم رعایت اخلاق در پژوهش.....
۱۹	۱۵-۱- روال بررسی تخلفات پژوهشی در دانشگاه.....
۲۰	۱۵-۲- وظایف کار گروه سلامت در پژوهش.....
۲۰	۱۵-۳- نحوه گردش کار در کارگروه

- ۱۶- رازداری در بررسی تخلفات پژوهشی..... ۲۱
- ۱۷- قوانین موجود کشور در ارتباط با تخلفات پژوهشی ۲۲
- مراجع..... ۲۳
- پیوست..... ۲۴

مقدمه

پویایی و بالندگی دانشگاه و حضور فعال آن در عرصه اجتماع، ماحصل تربیت نیروی انسانی فرهیخته و کار آمد و فعالیت های پژوهشی ثمر بخش مجموعه اعضای هیئت علمی و دانشجویان دانشگاه است. به منظور حفظ و حراست از دستاوردهای پژوهشی دانشگاه و تضمین سلامت آن، تمهیدات و راهکار های مناسب و درخور لازم است. به این دلیل تعیین و تدوین معیارهای رعایت اخلاق در پژوهش، و آموزش و ترویج آن در میان پژوهشگران و جامعه دانشگاهی امری ضروری است. اگر بدانیم بسیاری از موارد سوء رفتار پژوهشی به دلیل عدم اطلاع پژوهشگران از استانداردهای اخلاق در پژوهش رخ می دهند، اهمیت وجود دستورالعملی مشخص و واضح برای رعایت اخلاق در پژوهش بیشتر نمایان می شود. از این رو دانشگاه صنعتی شریف با هدف ارج نهادن به اصول اخلاق علمی، اعتبار بخشی به امر پژوهش، ترویج رفتار های مطلوب پژوهشی، اطمینان دادن به پژوهشگران در مورد حراست از دستاوردهای پژوهشی آن ها و نیز جلوگیری از تضعیف اعتبار ملی و بین المللی دانشگاه، مبادرت به تدوین نوشتار اخلاق در پژوهش نموده است.

موارد عدم رعایت اخلاق پژوهشی که در این نوشتار به آن پرداخته شده است عبارت است از: رفتار پژوهشی نامناسب، سرقت علمی، عدم رعایت حقوق ذی نفعان و آزمودنی ها، جعل و تحریف داده ها، اجاره علمی، انتشار مجدد مقاله ها، عدم رعایت حق کپی برداری از پایان نامه ها و رساله ها، عدم رعایت اخلاق در داوری مقالات و عدم توجه به تعارض منافع و حقوق^۱. همچنین، در بخش پایانی این نوشتار به عواقب عدم رعایت اخلاق پژوهشی در دانشگاه صنعتی شریف پرداخته می شود.

مطالب و مندرجات این نوشتار با دستورالعمل "نحوه بررسی تخلفات پژوهشی و مصادیق تخلفات پژوهشی" که توسط وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری جمهوری اسلامی ایران [۱] تدوین گردیده است، مطابقت دارد.

^۱ Conflict of interest

۱- مصادیق رفتار پژوهشی نامناسب

با توجه به دستورالعمل وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری جمهوری اسلامی ایران موارد زیر از جمله مصادیق رفتار پژوهشی نامناسب می باشند:

- ۱-۱ عدم داشتن دانش تخصصی و صلاحیت علمی در دستاورد های پژوهشی پژوهشگر
- ۲-۱ عدم مراعات صداقت در ارائه گزارش فعالیت های علمی برای کسب امتیازات علمی، اداری و ترفیع و ارتقاء
- ۳-۱ جانبداری در فرایند انجام پژوهش و ارائه گزارش با دخالت دادن پیش فرض ها و تمایلات خود، دیگران یا مؤسسه ی سفارش دهنده ی پژوهش
- ۴-۱ عدم ارائه نتایج واقعی پژوهش به دلیل ترس و تأثیر فشارها و جهت گیری های سوء پیرامون پژوهشگر
- ۵-۱ امتناع از انتشار به موقع نتایج بدست آمده از پژوهش
تبصره: فقط به دلایل تعهد پژوهشگر و یا کارفرما، می توان نتایج پژوهشی را باتوافق موسسه سفارش دهنده در زمان مورد توافق منتشر نمود.
- ۶-۱ ابهام و عدم دقت در تدوین گزارش پژوهشی یا شفاف نبودن مرز بین دستاوردهای علمی پژوهشگر و یافته های برگرفته شده از کار دیگران
- ۷-۱ بازنویسی نتایج کار دیگران بدون ذکر منبع، بازی با الفاظ در بیان گزارش های منتشر شده، زیاده نویسی و کلی گویی
- ۸-۱ تعصب، حسادت، کینه و خشم، غرض ورزی عاطفی، توهین و جسارت، تحقیر و استخفاف دیگران، حرمت شکنی، بزرگنمایی موضوع کار خود، فریب و بهره برداری ناپسند از واژه ها و افراد
- ۹-۱ استفاده و استناد به منابع فاقد اعتبار علمی (مجله، سایت حامی مقاله و نویسنده ی مقاله)

- ۱۰-۱ عدم رعایت حقوق فردی و اجتماعی در کلیه مراحل انجام پژوهش
- ۱۱-۱ استفاده خلاف واقعیت از عناوینی مانند دکتر، مهندس، کارشناس ارشد، استاد، دانشیار، استادیار و پژوهشگر در آثار پژوهشی و آموزشی
- ۱۲-۱ هرگونه اعلام خلاف در نشانی و وابستگی^۱ نویسنده یا نویسندگان آثار علمی و پژوهشی
- ۱۳-۱ عدم استفاده از واژه‌های متناسب با کار انجام شده نظیر ترجمه، گردآوری، تألیف^۲، تصنیف^۳ و تحقیق
- ۱۴-۱ در اختیار نگذاشتن زمان کافی برای راهنمایی توسط استاد راهنمای دانشجو
- ۱۵-۱ هماهنگی نامتعارف بین گروه‌های تحقیقاتی برای ارجاع متقابل در مقالات
- ۱۶-۱ اجبار دانشجو به نگارش مقاله برای دریافت نمره درس
- ۱۷-۱ منوط کردن دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد به انتشار مقاله
- ۱۸-۱ عدم حضور برای ارائه مقالات و پوسترهای پذیرفته شده در همایش‌های ملی و بین‌المللی
- تبصره - ارسال مقاله به همایش‌های ملی و بین‌المللی و عدم شرکت نویسندگان مقاله برای ارائه شفاهی و پوستر در صورت پذیرش مقاله، مذموم است و به اعتبار دانشگاه لطمه می‌زند. در شرایط خاص لازم است دلایل عدم امکان ارائه مقاله، پیش از زمان برگزاری همایش به اطلاع برگزارکنندگان رسانیده شود.
- ۱۹-۱ درج غیر واقعی نام پدید آورندگان اعم از افراد و سازمان‌ها بدون مشارکت واقعی در آثار علمی پژوهشی

^۱Affiliation

^۲ تألیف کتاب: ساماندهی مجموعه‌ای از داده‌های علمی و نظریات پذیرفته شده بر اساس تحلیل یا ترکیب مبتکرانه که معمولاً با نقد یا نتیجه‌گیری همراه است.

^۳ تصنیف کتاب: تدوین مجموعه‌ای که حداقل ۲۰٪ آن را دیدگاه‌های جدید و نوآوری‌های علمی نویسنده/نویسندگان تشکیل دهد و با تحلیل یا نقد دیدگاه‌های دیگران در یک موضوع مشخص همراه باشد، اگرچه قبلاً آن‌ها را در مقاله‌های خود منتشر کرده باشد.

۲- مصادیق سرقت علمی^۱

سرقت علمی عبارت است از کپی برداری کامل یا بخشی از یافته‌های علمی و پژوهشی بدون استناد و ارجاع مناسب به صاحب اثر. در هنگام گزارش یک پژوهش، در بسیاری مواقع نیاز به بیان روش‌ها، آزمایش‌ها و نتایج پژوهش‌های پیشین وجود دارد. همچنین، پژوهشگر در بیان ایده‌های خود، ناگزیر است ایده‌های مرتبط مطرح شده توسط دیگران را شرح دهد، که در این صورت باید به پژوهش‌های قبلی استناد کرده و ارجاع داده شود.

سرقت علمی می‌تواند در موارد زیر اتفاق بیفتد:

- ۱-۲ استفاده از الفاظ و متون دیگران به صورت کلمه به کلمه
- ۲-۲ تناظر یک به یک بین ساختار گزارش علمی و ساختار بکار گرفته شده توسط سایر افراد
- ۳-۲ انتساب ایده‌ها یا دستاوردهای دیگران به خود
- ۴-۲ ترجمه کلمه به کلمه بخشی از متن نوشته شده توسط افراد دیگر و انتساب آن به خود
- ۵-۲ عدم رعایت ارجاع دهی صحیح طبق استانداردهای ارجاع دهی مرسوم
- ۶-۲ چیدمان پاراگراف‌ها به صورت جمله به جمله از منابع گوناگون

برای پیشگیری از تلقی وقوع سرقت علمی، راهکارهای صحیح ارجاع دهی، نقل قول، خلاصه سازی و بازگفت وجود دارد که در ادامه به شرح هر یک از آن‌ها پرداخته می‌شود.

۳- ارجاع دهی

در یک نوشتار علمی، هر زمان که از یافته‌ها یا نظرات سایر افراد استفاده شده باشد، باید با ارجاع دهی مناسب، به منابع مورد استفاده اشاره کرد. منابع مورد استفاده می‌تواند شامل کتاب، مجله، روزنامه، جدول، شکل و تصویر، ثبت اختراع، نقشه، قرارداد و استاندارد باشد. بدیهی است به موارد دیگری نظیر سخنرانی، یادداشت، مکاتبه خصوصی نویسنده با متخصص موضوع، گزارش، آمار، صفحه تارنما، پایگاه برخط، وبلاگ،

^۱Plagiarism

وسایر مطالبی که بصورت برخط باشد بایستی بطور صحیح ارجاع دهی نمود. همچنین به موارد زیر بایستی توجه نمود:

۱-۳ در نوشتار های علمی باید بلافاصله پس از بیان ایده‌ها یا نتایج کاردیگران، به منبع آنها اشاره کرد. ذکر تمامی منابع مورد استفاده در متن و پایان نوشتار بایستی با استفاده از روش های متداول و معتبر باشد. روش های مختلفی برای ارجاع دهی مورد استفاده قرار می‌گیرند که دو روش ای پی ای^۱ [۲] و شیکاگو^۲ [۳] از جمله معروف‌ترین این روش ها هستند.

۲-۳ در ارائه شفاهی با اسلاید و سخنرانی، هر گاه از اطلاعات و دستاوردهای دیگران استفاده شود، باید به منبع اطلاعات ارجاع داد.

در استفاده از نرم افزار های تخصصی تجاری در نوشتار علمی، لازم است نام تجاری آن نرم افزار در متن و بخش منابع نوشتار علمی ذکر گردد.

۳-۳ در نوشتن برنامه های رایانه ای، هرگاه از قسمتی از برنامه‌های نوشته شده توسط دیگران استفاده شود، باید با استفاده از توضیح^۳، منبع مورد استفاده مشخص شود.

۴ - نقل قول^۴

برای بیان کلمه به کلمه الفاظ دیگران باید از نقل قول استفاده کرد. در این موارد، باید کلمات مورد استفاده داخل گیومه قرار گیرند. این روش تنها در مواردی خاص مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای مثال، اگر نویسنده اصلی کلمات، به اندازه‌ای معتبر باشد که به استدلال مورد استفاده اعتبار بخشد، نقل قول می‌تواند مفید واقع شود. همچنین، گاهی دقت فنی ایجاب می‌کند که واژه آرایبی به صورت دقیق و کامل انجام شود.

^۱ APA(American Psychological Association) Style

^۲ Chicago Style

^۳ Comment

^۴ Quoting

علاوه بر این، اگر زبان مورد استفاده در متن اصلی به طور خاص قوی و گویا باشد می‌توان از نقل قول استفاده کرد.

برای نقل قول، ابتدا باید منبع را در یک عبارت مقدماتی معرفی کرد و سپس کلمات مورد استفاده را داخل گیومه بیان کرد [۴].

مثال - متن اصلی:

Because of their unique perspective, Americans fear globalization less than anyone else, and as a consequence they think about it less than anyone else. When Americans do think about globalization, they think of the global economy as an enlarged version of the American economy.

(Source: Thurow, L. (1993). *Fortune Favors the Bold* (p. 6). New York: Harper Collins.)

نقل قول درست:

Economist Lester Thurow (1993) has asserted that the American reaction to globalization is different from that of the rest of the world in that “American’s fear globalization less than anyone else and as a consequence . . . think about it less than anyone else”

سرقت علمی از نوع نقل قول نادرست:

The American view of globalization is unlike that of the rest of the world. **Because of their unique perspective, Americans fear globalization less than anyone else, and therefore think about it less than anyone else** (Thurow, 1993).

۵- بازگفت^۱

هنگام تهیه نوشتار علمی، در بسیاری از مواقع لازم است تا برای بیان پیش‌زمینه تحقیق^۲، نظرات و ایده‌های سایر محققان شرح داده شود. با این حال، در بسیاری از مواقع اهمیت و اعتبار نظرات سایرین به اندازه‌ای نیست که از نقل قول مستقیم استفاده شود. در این مواقع از روش بازگفت استفاده می‌شود. بازگفت عبارت است از به کار بردن مطلب ارائه شده توسط دیگران، با استفاده از واژگان خود. در این شیوه مفهوم متن اصلی حفظ می‌شود، ولی از کپی کردن کلمه به کلمه پرهیز می‌کنیم. روش بازگفت بسیار بیشتر از نقل قول در نوشتن متون علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

در هنگام بازگفت حتماً باید به متن اصلی ارجاع داده شود. در ادامه نمونه‌های نقل قول صحیح و ناصحیح از چند متن به عنوان مثال ذکر شده است [۴].

مثال ۱- متن اصلی:

Because of their unique perspective, Americans fear globalization less than anyone else, and as a consequence they think about it less than anyone else. When Americans do think about globalization, they think of the global economy as an enlarged version of the American economy.

(Source: Thurow, L. (1993). *Fortune Favors the Bold* (p. 6). New York: Harper Collins.)

بازگفت درست:

Lester Thurow (1993) maintains that because Americans see globalization simply as a bigger form of their own economy, they are less concerned about it than is the rest of the world.

¹ Paraphrasing

^۲ منظور از پیش زمینه تحقیق می‌تواند مقدمه و مرور ادبیات پژوهش باشد.

سرقت علمی از نوع بازگفت نادرست:

According to Lester Thurow (1993), Americans **fear globalization less** than people from other countries and **as a consequence** spend less time **thinking about it**. Indeed, Americans see globalization **as an enlarged version** of their own economy.

عبارت بالا به این جهت سرقت علمی محسوب می‌شود که در آن تعداد زیادی از کلمات متن اصلی، بدون تغییر ظاهر شده‌اند، بدون آن که از علائم بازگفت استفاده شود. در این صورت، حتی با وجود ارجاع دهی هم سرقت علمی صورت گرفته است.

مثال ۲ - متن اصلی:

We do not yet understand all the ways in which brain chemicals are related to emotions and thoughts, but the salient point is that our state of mind has an immediate and direct effect on our state of body.

بازگفت درست ۱:

Siegel (1986) writes that although the relationship between brain chemistry and thoughts and feelings is not fully understood, we do know that our psychological state affects our physical state.

بازگفت درست ۲:

Siegel (1986) writes that the relationship between the chemicals in the brain and our thoughts and feelings remains only partially understood. He goes on to say, however, that one thing is clear: our mental state affects our bodily state.

سرقت علمی از نوع بازگفت نادرست:

Siegel (1986) writes that **we still do not know all the ways** in which brain chemistry is **related to emotions and thoughts, but the important point is that** our mental state **has an immediate and direct effect** on our physical state.

۶- خلاصه سازی^۱

خلاصه سازی عبارت است از بیان چکیده و مفهوم کلی متن اصلی با استفاده از کلمات خود. در این روش باید دقت کرد که کلمات متن اصلی عیناً مورد استفاده قرار نگیرد. برای انجام یک خلاصه سازی صحیح باید به نکات زیر توجه کرد:

۱-۶ باید به متن اصلی ارجاع داده شود.

۲-۶ قبل از انجام خلاصه سازی باید درک درستی از معنای متن اصلی بدست آمده باشد.

۳-۶ خلاصه سازی باید بی طرفانه انجام شود، به طوری که ایده‌های متن اصلی بدون خدشه و کم و کاست در متن خلاصه شده موجود باشند. این کار معمولاً در مقاله‌های مروری انجام می شود.

۷- رعایت حقوق ذی نفعان

تمام افراد یا موسساتی که به هر نحو در انجام یک پژوهش علمی نقش داشته‌اند جزء ذی نفعان آن پژوهش محسوب می‌شوند. رعایت حقوق همه ذی نفعان در تمام مراحل یک پژوهش الزامی است. پژوهشگر باید از ابتدای کار کلیه اهداف، منافع و خطرات احتمالی در تحقیق را به صورت شفاف به همکاران و مشارکت کنندگان در پژوهش تفهیم نماید. همچنین، پژوهشگر موظف است اطمینان حاصل کند که همه همکاران، نسبت به جایگاه خود در پژوهش به توافق رسیده‌اند. علاوه بر این، پژوهشگر باید میزان همکاری و حقوق مادی و معنوی همکاران را لحاظ نموده و طبق مقررات اسامی آنها را نیز در گزارش نهایی تحقیق، ذکر کند.

^۱summarizing

نام کلیه‌ی افرادی که در اجرای پژوهش مساعدتی داشته‌اند، اما معیارهای درج نام در بخش نویسندگان گزارش پژوهش را ندارند، باید در بخش سپاس‌گزاری، با ذکر نوع مشارکت، آورده شود.

اگر پس از مشورت علمی در موضوع پژوهش با فردی، مسیر پژوهش تغییر کند و نتیجه‌های مهمی از پیشنهاد‌های وی به دست آید، ذکر نام او به عنوان نویسنده‌ی مقاله یا گزارش بلامانع است. نقض حقوق ذی‌نفعان می‌تواند در موارد زیر رخ دهد:

۱-۷ انتساب پژوهش به افراد فاقد هویت واقعی یا افرادی که هیچ نقشی در انجام پژوهش نداشته‌اند.

۲-۷ حذف نام کسانی از فهرست نویسندگان که در انجام پژوهش نقش داشته‌اند. در تمام فعالیت‌های پژوهشی گروهی، باید نام کلیه کسانی که در انجام پژوهش، جمع‌آوری داده‌ها، تحلیل نتایج، و نظایر آن، مشارکت علمی داشته‌اند، ذکر شود. در صورت عدم رضایت یک نویسنده، سایر نویسندگان مجاز به استفاده از نتایج بدست آمده توسط وی در گزارش علمی^۱ مربوطه نیستند.

۳-۷ عدم رعایت ترتیب درج اسامی بر اساس سهم هر یک از نویسندگان در انجام پژوهش و نگارش نتایج آن، مگر در مواردی که بر اساس یک سنت، نام افراد به ترتیب حروف الفبایی نوشته شود.

۴-۷ عدم ذکر نام کسانی در بخش قدردانی گزارش پژوهش، که نقشی در به انجام رسیدن پژوهش داشته، ولی معیارهای قرار گرفتن در فهرست نویسندگان را نداشته‌اند.

۵-۷ سوء استفاده از منابع مالی تخصیص داده شده جهت انجام پژوهش.

۶-۷ عدم اظهار اطلاعات مربوط به بودجه، افراد و موسسات حمایت‌کننده، و یا بیان اظهارات غیر واقعی در گزارش پژوهش.

۷-۷ اعلام نکردن نام موسسه‌ای که پژوهش در آن انجام شده است.

^۱ منظور از نوشتار علمی، می‌تواند چکیده، چکیده گسترده و مقاله در همایش و مجله، ثبت اختراع، گزارش پژوهش و طرح‌های علمی و نظایر آن باشد.

- ۸-۷ عدم ذکر صحیح محل کار نویسندگان در گزارش پژوهش.
- ۹-۷ نویسندگان یک گزارش زمانی می توانند از وابستگی سازمانی^۱ به یک موسسه در نوشتار علمی استفاده نمایند که دارای ارتباطاتی نظیر عضو هیئت علمی، دانشجو، استاد مدعو، پژوهشگر پسا دکتری و نظیر آن در زمان انجام پژوهش باشند. علاوه بر آن، پژوهش در آن موسسه، بایستی با رعایت مقررات و اطلاع موسسه به انجام رسیده باشد.
- ۱۰-۷ ارسال مقالات بدون اطلاع همکاران یک نوشتار علمی، هرچند که نام آنها نیز در فهرست نویسندگان درج شده باشد.
- ۱۱-۷ دادن اطلاعات پایان نامه یا رساله دانشجو و دانش آموخته توسط استاد راهنما، مشاور یا اشخاص دیگر به دیگران به منظور انتشار آن در قالب مقاله، ثبت اختراع، اخذ گران و نظیر آن، بدون رضایت و اطلاع دانشجو یا دانش آموخته، حتی در صورت ذکر نام دانشجوی یا دانش آموخته.
- ۱۲-۷ انتشار اطلاعات پایان نامه و رساله یک دانشجو یا دانش آموخته در پایان نامه فرد یا افراد دیگر بدون ارجاع دهی مناسب.
- ۱۳-۷ انتشار نتایج کار پایان نامه یا رساله پس از دانش آموختگی بدون اجازه استاد راهنما.
- ۱۴-۷ استفاده غیرمسئولانه از منابع تخصیص داده شده توسط افراد، موسسات حمایت کننده و موسسه ای که پژوهش در آن انجام می شود.
- ۱۵-۷ ثبت اختراع بدون دخیل کردن افراد سهیم در پژوهش و موسسات حمایت کننده.
- ۱۶-۷ استفاده غیرقانونی از مواد، محتوا، نشانه های تجاری، رموز تجاری یا مالکیت فکری تحت پوشش قوانین مربوط به حق نشر.
- ۱۷-۷ استفاده از نام، عنوان و آرم موسسات و سازمان ها بر روی کتاب و مقاله بدون کسب مجوز از آن ها.

- ۱۸-۷ ترجمه متون علمی و ادبی بدون اخذ مجوز از نویسندگان یا ناشر اصلی اثر
- ۱۹-۷ دریافت بودجه برای انجام پژوهش از چند موسسه بطور همزمان، بدون اطلاع و هماهنگی با آن موسسه‌ها
- ۲۰-۷ دریافت بودجه برای انجام پژوهشی که عیناً در گذشته توسط پژوهشگر یا دیگران انجام و گزارش شده باشد.
- ۲۱-۷ استفاده از نام دانشگاه به عنوان آدرس نویسندگان، تنها زمانی مجاز است که مقاله زیر نظر حداقل یکی از اعضای هیئت علمی تمام وقت دانشگاه تهیه شده و مورد تأیید وی قرار گیرد.
- تبصره - چنانچه فعالیت پژوهشی منجر به چاپ مقاله، حاصل نتایج پایان نامه کارشناسی ارشد یا رساله دکتری در دانشگاه صنعتی شریف و زیر نظر اعضای هیئت علمی این دانشگاه، انجام شده باشد و نام استاد(ان) راهنما جزء نویسندگان مقاله نباشد، بایستی مطابق چارچوب تهیه مقاله، در پانویس صفحه اول یا بخش قدردانی یا در انتهای مقاله، به نحو مناسب با ذکر نام استاد(ان) راهنما، تصریح شود که این مقاله، مستخرج از پایان نامه کارشناسی ارشد یا رساله دکتری است.
- ۲۲-۷ تمامی فعالیت های پژوهشی دانشجویان دوره های تحصیلات تکمیلی، لازم است زیر نظر استاد(ان) راهنمای دانشجو انجام شود. در صورت انجام فعالیت های پژوهشی موازی در حین انجام پایان نامه کارشناسی ارشد یا رساله دکتری توسط دانشجو، لازم است با اطلاع و اجازه از استاد(ان) راهنمای مربوطه دانشجو صورت گیرد.
- ۲۳-۷ مسئولیت اصالت و صحت کار پژوهشی دانشجوی کارشناسی ارشد یا دکتری که منجر به چاپ مقاله یا ثبت اختراع شود، به عهده استاد(ان) راهنمایی است که عضو هیئت علمی تمام وقت دانشگاه صنعتی شریف باشند و ضروری است که نام ایشان به عنوان نویسنده مسئول^۱ در مکاتبات با مجلات یا کنفرانس ها یا اداره ثبت اختراع بیاید.

¹ - corresponding author

۸- رعایت حقوق آزمودنی‌ها

به انسان‌ها و سایر جاندارانی که آزمایش‌های یک پژوهش بر روی آنها انجام می‌شود آزمودنی می‌گویند. حقوق آزمودنی‌ها باید در تمام مراحل یک پژوهش مورد حفاظت قرار گیرد. نقض حقوق ذی‌نفعان می‌تواند در موارد زیر رخ دهد:

۸-۱ ارائه اطلاعات نادرست در مورد آزمودنی‌ها توسط پژوهشگر و موسسه‌ای که پژوهش در آن انجام می‌شود.

۸-۲ عدم ارائه اطلاعات یا ارائه اطلاعات نادرست به آزمودنی‌ها در ارتباط با نوع آزمایش‌ها و اثرات آنها.

۸-۳ اعمال اجبار جهت مشارکت آزمودنی‌ها در پژوهش.

۸-۴ عدم ایجاد فرصت‌های مناسب برای آزمودنی‌ها جهت سرباز زدن از ادامه پژوهش در صورتی که پژوهش پرخطر باشد.

۸-۵ عدم رعایت رازداری در حفظ اطلاعات خصوصی آزمودنی‌ها و افشای هویت آنها.

۸-۶ عدم رعایت حریم خصوصی آزمودنی‌ها.

۸-۷ استفاده از اطلاعات مربوط به آزمودنی‌ها برای اهدافی خارج از حیطه پژوهش.

۸-۸ عدم رعایت استانداردهای مربوط به سلامت و ایمنی آزمودنی‌ها.

۸-۹ استفاده از افراد آسیب‌پذیر به عنوان آزمودنی در پژوهش، تنها به دلیل موقعیت نامناسب ایشان.

۹- صداقت در گزارش داده‌ها و روش‌ها

پژوهشگران موظفند در ارائه گزارش تمامی مراحل پژوهش، صداقت را رعایت کنند. عدم صداقت در گزارش می‌تواند در موارد زیر رخ دهد:

۱-۹ **سرقت داده‌ها:** استفاده از داده‌های تولید شده توسط دیگران، تنها با اجازه آنان امکان پذیر است. در صورتی که داده‌ها، منتشر شده باشند، حتما باید به منبع داده‌ها ارجاع داده شود.

۲-۹ **تحریف داده‌ها:** دستکاری یا حذف عمدی تمامی یا بخشی از داده‌ها، مراحل، روش‌ها، پارامترها، تجهیزات و مواد مورد استفاده در پژوهش، به صورتی که با واقعیت متفاوت باشد. مانند:

۱-۲-۹ ارائه‌ی مراحل آزمایشگاهی با فرایندهای غیر واقعی برای رسیدن به نتایجی که در کار پژوهشی شرح داده شده است.

۲-۲-۹ دستکاری نتایج به دست آمده از آزمایش‌های تجربی یا شبیه سازی

۳-۲-۹ حذف بخشی از داده‌ها، نتیجه‌های آزمایشگاهی، یا بخشی از تحلیل‌های نظری که ارائه آنها، کیفیت نتایج به دست آمده را مورد تردید قرار دهد.

۴-۲-۹ ایجاد تغییرات دستی در نمودارها یا شکل‌ها

۵-۲-۹ دستکاری شرایط آزمایش برای دستیابی به نتایج دلخواه

۶-۲-۹ پررنگ جلوه دادن یا بزرگنمایی دستاوردهای کوچک با هدف پنهان کردن

اشکالات مهم

۷-۲-۹ دستکاری کردن عمدی دستگاه‌ها یا روند پژوهش و آزمایش به نحوی که آنچه

ارائه می‌شود کاری نو به نظر برسد یا نظریه‌ای خاص را درست یا نادرست جلوه دهد.

۸-۲-۹ بیان پدیده‌ای که واقعی نباشد

۹-۲-۹ پنهان کردن یا اعلام اشتباه مقادیر نسبت داده شده به پارامترها

۹-۳ جعل داده‌ها: استفاده از آمار و ارقام ساختگی، آزمایش‌ها، گزارش‌ها و مطالب غیر واقعی مانند:

۹-۳-۱ ارائه نتیجه‌های ساختگی به عنوان نتیجه‌های آزمایش، خروجی دستگاه‌های اندازه

گیری یا نرم افزار.

۹-۳-۲ جابجا کردن نتایج یک آزمایش با نتایج آزمایش دیگر.

۹-۳-۳ ارائه اطلاعات ساختگی در مورد مراحل انجام پژوهش.

۹-۳-۴ داده سازی با استفاده از داده‌های مشابه جوامع تحقیقاتی دیگر.

۹-۴ پیش‌داوری: پژوهشگر باید در کلیه مراحل پژوهش، بی طرفانه به حل مسائل علمی بپردازد و

از دخالت دادن پیش فرض‌ها و تمایلات خود و دیگران به هر شکلی پرهیز نماید. همچنین شهادت

کافی در طرح نتایج واقعی را داشته و فشارها و جهت گیری‌های سایر افراد بر او تأثیری نگذارند.

۹-۴-۱ کوتاهی در گزارش اشتباهات: در صورتی که پژوهشگران متوجه وجود اشتباهی در نتایج

منتشر شده در رابطه با پژوهش شوند، باید در اسرع وقت دانشگاه و نشریه مربوطه را از

وجود آن اشکال مطلع کنند.

۹-۴-۲ عدم نگهداری سوابق پژوهش: پژوهشگر باید سوابق کامل پژوهش را به صورت واضح و

دقیق حفظ کند تا تایید و تکرار آن توسط دیگران امکان پذیر باشد.

۱۰- اجاره علمی و خرید و فروش آثار پژوهشی

اجاره علمی زمانی اتفاق می‌افتد که پژوهشگری به جای آنکه خود به انجام پژوهش بپردازد، افرادی را برای

این منظور به کار گیرد و خود در فعالیت پژوهشی نقشی نداشته باشد. سپس، بعد از تحویل کار با دخل و

تصرف اندکی در پژوهش صورت گرفته، آن را به نام خود منتشر نماید. اجاره علمی در هیچ مرحله از انجام

پژوهش چه از طرف سفارش دهنده پژوهش و چه به عنوان انجام دهنده پژوهش مجاز نیست. همچنین،

خرید و فروش آثار پژوهشی مانند مقالات، پایان نامه‌ها، رساله‌ها و غیره به نحوی که خریدار، مورد پژوهشی را به نام خود اعلام کند ممنوع است. علاوه بر این، ضبط و تکثیرسخنرانی‌های علمی و جلسات کلاس‌های درسی برای خرید و فروش آنها بدون اخذ مجوز، تخلف محسوب می‌شود.

۱۱- انتشار مجدد و همپوشانی انتشارات

پژوهشگر مجاز به انتشار چندباره نتایج پژوهش خود نیست. چاپ مجدد تمام یا قسمتی از کتاب و مقاله با عنوان جدید ممنوع است. تکرار قسمت‌هایی از توصیف روش‌ها و آزمایش‌ها در مقالات بعدی در صورت ضرورت بلامانع است، به شرطی که به مقاله اول ارجاع داده شود. چنانچه نتایج یک پژوهش به صورت خلاصه در مجموعه مقالات یک کنفرانس علمی به چاپ رسیده باشد، ارسال مقاله کامل آن جهت بررسی و چاپ در یک نشریه مانعی ندارد. همپوشانی انتشارات می‌تواند در موارد زیر رخ دهد:

۱۱-۱ چاپ داده‌های مقاله‌ی پیشین با اندکی تغییر در متن، در مقاله‌ای با عنوان جدید.

۱۱-۲ چاپ کامل مقاله منتشر شده در یک نشریه یا مقاله با شباهت زیاد به آن در نشریه دیگر.

۱۱-۳ ارسال همزمان یک مقاله به دو نشریه یا همایش مختلف: چنانچه مقاله‌ای که در یک نشریه یا همایش در دست بررسی برای انتشار است، نویسنده آن تصمیم بگیرد به هر دلیلی آن مقاله را برای نشریه یا همایش دیگری ارسال نماید، باید ابتدا انصراف خود را از انتشار مقاله، به صورت کتبی به نشریه یا همایش اول اعلام نماید. این کار حداکثر تا پیش از اعلام پذیرش مقاله برای انتشار در نشریه یا همایش اول امکان پذیر است.

۱۱-۴ در صورتی که نتایج پژوهش در یک مقاله قابل انتشار باشد، پژوهشگر مجاز نیست آن نتایج را در چند بخش جداگانه و در چند مقاله مستقل به چاپ برساند. چنانچه حجم مطالب مقاله بیشتر از سقف مجاز اعلام شده در آن نشریه یا همایش باشد، پژوهشگر می‌تواند آن مقاله را در دو بخش یا بیشتر از آن، به چاپ برساند.

۵-۱۱ ترجمه مقاله یا اثر پژوهشی منتشر شده در یک نشریه یا همایش و ارسال آن برای انتشار در نشریه یا همایش دیگر بدون قید ماخذ اصلی توسط پژوهشگر یا افراد دیگر مجاز نیست.

۱۲ - حق تکثیر و دسترسی به پایان نامه و رساله

حق نشر و تکثیر و درآمدهای حاصل از پایان نامه‌ها و رساله‌ها متعلق به دانشگاه است. با این حال، حقوق معنوی پدید آورندگان باید حفظ شود. مطالعه پایان نامه‌ها و رساله‌ها در محل کتابخانه‌های دانشگاه برای عموم آزاد است، اما عکس برداری از آنها توسط مراجعین به کتابخانه‌ها ممنوع است. دانشگاه می‌تواند طبق مقررات، پایان نامه‌ها و رساله‌ها را به صورت برخط صرفاً برای مطالعه و بدون امکان ذخیره سازی در اختیار عموم قرار دهد. پژوهشگر مجاز به انجام موارد زیر نیست:

۱-۱۲ انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان نامه و رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در کنفرانس‌ها بدون ذکر نام دانشگاه و استاد(ان) راهنما.

۲-۱۲ انتشار مقاله پس از دانش‌آموختگی بر اساس نتایج حاصل از پایان‌نامه و رساله و با استفاده از اطلاعات جدید، بدون ذکر نام دانشگاه و استاد(ان) راهنما.

۳-۱۲ انتشار کتاب و نرم افزار حاصل از نتایج پایان‌نامه و رساله بدون کسب مجوز رسمی از دانشگاه.

۴-۱۲ تکثیر و انتشار پایان نامه و رساله بدون اخذ مجوز از دانشگاه.

۵-۱۲ ثبت اختراع یا ارائه نتایج پژوهش حاصل از پایان نامه و رساله در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی بدون کسب مجوز رسمی از دانشگاه و ذکر نام استاد(ان) راهنما.

۱۳- داوری مقاله، پایان نامه، رساله و طرح های پژوهشی

تمامی پژوهشگرانی که نقش داوری برای پایان‌نامه‌ها، رساله‌ها، مقالات کنفرانس‌ها، نشریات علمی و طرح های پژوهشی را برعهده می‌گیرند باید به موارد زیر پایبند باشند:

- ۱-۱۳ داور باید از لحاظ علمی در حوزه مقاله، پایان‌نامه یا رساله خبره باشد. داوران باید از پذیرش داوری مقالات، پایان‌نامه‌ها، رساله‌ها و طرح‌های پژوهشی در موضوعاتی که تفاوت زیادی با زمینه پژوهشی آنها دارد پرهیز کنند. در صورت عدم پذیرش داوری، داور باید انصراف خود را در اسرع وقت، اطلاع دهد.
- ۲-۱۳ پژوهشگر نباید مقاله‌ای را که خود در تهیه آن نقش داشته است یا مقالات مربوط به افراد وابسته به خود را برای داوری بپذیرد.
- ۳-۱۳ داوران موظفند تمامی متن مقاله یا پایان‌نامه اعم از شکل‌ها، جداول، مراجع و ضمائم را به دقت مطالعه کنند.
- ۴-۱۳ داوران باید از اعمال نظر شخصی، سلیقه‌ای، صنفی، نژادی و مذهبی بپرهیزند. داوری مقالات، پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها باید صرفاً از نظر علمی انجام شود.
- ۵-۱۳ اطلاعات موجود در مقاله، پایان‌نامه، رساله و طرح پژوهشی مورد داوری، محرمانه هستند. داوران باید از فاش کردن این اطلاعات بپرهیزند.
- ۶-۱۳ داوران نباید پیش از انتشار مقالات و پایان‌نامه‌ها، از اطلاعات موجود در آنها برای تکمیل فعالیت‌های پژوهشی خود استفاده کنند.
- ۷-۱۳ داوران مجاز به کمک گرفتن از افراد دیگر برای داوری مقاله بدون اطلاع مراجع مربوطه نیستند.
- ۸-۱۳ داور باید نسبت به ارجاع دهی صحیح مقاله، پایان‌نامه یا رساله به همه پژوهش‌های پیشین اطمینان حاصل کند.
- ۹-۱۳ داوران باید نظرات خود را به صورت صریح، شفاف و کامل ابراز نمایند.
- ۱۰-۱۳ رعایت ادب در بیان نظرات داوران الزامی است.
- ۱۱-۱۳ داوران می‌بایست هر گونه تخلف پژوهشی را بدون اغماض به اطلاع مراجع مربوطه برسانند.

۱۴- تعارض منافع^۱

تعارض منافع عبارت است از مجموعه شرایطی که در آن تعهد اصلی پژوهشگر به حفظ صداقت در پژوهش تحت تاثیر یک منفعت ثانویه مانند سود مالی، اعتبار فردی، اعتبار دانشگاهی، شهرت یا ارتباط شخصی قرار میگیرد. پژوهشگران باید در تمامی مراحل پژوهش از تعارض منافع بپرهیزند. همچنین پژوهشگر باید هرگونه تعارض منافع احتمالی را که از نگاه ذینفعان مختلف پوشیده است، به طور شفاف به ذینفعان اعلام نماید. علاوه بر این، پژوهشگران می بایست منابع تأمین هزینه های پژوهش را به طور شفاف در آثار پژوهشی و گزارش های علمی معرفی نمایند. قرارداد میان پژوهشگر و حامی مالی پژوهش نباید به هیچ عنوان باعث منع اعلام تعارض منافع باشد.

۱۵- فرایندهای بررسی و تصمیم گیری در موارد عدم رعایت اخلاق در پژوهش

۱-۱۵ روال بررسی تخلفات پژوهشی در دانشگاه

۱-۱-۱۵ اعضای کارگروه سلامت در پژوهش: اعضای کارگروه سلامت پژوهش متشکل از ۷

عضو حقوقی و حقیقی به شرح ذیل می باشند:

الف- یک نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه با مرتبه حداقل دانشیاری با حکم رئیس

دانشگاه به عنوان رئیس کارگروه.

ب- مدیران امور پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه به عنوان اعضای حقوقی.

پ- سه نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه با مرتبه حداقل دانشیاری با حکم معاون

پژوهش و فناوری دانشگاه به عنوان اعضای حقیقی ثابت.

ت- یک نفر به عنوان عضو مدعو، که می بایست در زمینه علمی موضوع گزارش شده

دارای مدرک تخصصی مرتبط باشد، به تشخیص کارگروه و از طرف رئیس کارگروه

¹ Conflict of Interests

برای بررسی یک مورد خاص به کار گروه دعوت می گردد.

۱۵-۱-۲ همه ۷ عضو کار گروه دارای حق رای می باشند و جلسات کار گروه با حضور حداقل

چهار عضو، رسمی و ملاک تصمیمات کار گروه بر مبنای اکثریت آرا از تعداد کل

اعضای کار گروه می باشد.

۱۵-۲ وظایف کار گروه سلامت در پژوهش

۱۵-۲-۱ فرهنگ سازی و ترویج اخلاق علمی، تبیین و سیاست گذاری در ارتباط با اخلاق علمی،

پژوهشی و فناوری در سطح دانشگاه و پردیس های مربوطه

۱۵-۲-۲ بررسی و رسیدگی به درخواست ها و ادعاهای مرتبط با تخلفات پژوهشی و عدم رعایت

اخلاق پژوهشی مربوط به اعضای هیئت علمی، کارکنان و دانشجویان این دانشگاه و

پردیس های مربوطه.

۱۵-۲-۳ ارجاع و ارائه نظرات و پیشنهادات به مراجع قانونی در دانشگاه نظیر کمیته انضباطی

دانشجویان و کارکنان و هیئت انتظامی اعضای هیئت علمی از طریق معاون پژوهش و

فناوری دانشگاه جهت اقدامات مقتضی.

۱۵-۲-۴ ارائه مشاوره تخصصی به مقامات ذیربط دانشگاه در حوزه سلامت پژوهش.

۱۵-۲-۵ ارائه حداقل یک گزارش عملکرد و برنامه کاری در سال به معاون پژوهش و فناوری و

رئیس دانشگاه.

۱۵-۳ نحوه گردش کار در کار گروه

۱۵-۳-۱ دبیر خانه کار گروه در معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه مستقر می باشد و رئیس

کار گروه مسئولیت دبیرخانه را به عهده دارد.

۱۵-۳-۲ جلسات کار گروه با ارسال قبلی دستور جلسه از طرف رئیس کار گروه، تشکیل و

مدارک جهت طرح در جلسه از طرف ایشان اولویت بندی می شود.

۳-۳-۱۵ کلیه مکاتبات، ارجاعات و اطلاع رسانی ها اعم از کتبی و الکترونیکی بصورت رسمی و

از طریق دبیر خانه و با ثبت در دبیر خانه و با حفظ محرمانگی انجام می گیرد.

۴-۳-۱۵ کلیه اسناد و فعالیت های کار گروه از قبیل درخواستها، مدارک مربوط به دعاوی،

تشکیل جلسات، صورت جلسات و مصوبات در دبیر خانه ثبت و نگهداری می شود.

۵-۳-۱۵ کلیه درخواست های کتبی و الکترونیکی بایستی از طریق دبیرخانه دریافت و ثبت

گردد و مدارک ارسالی برای دبیرخانه بایستی از طرف ارجاع دهندگان با هویت و

نشانی کامل، امضا گردد.

تبصره: ارجاع دهندگان می توانند درخواست دهند که هویت آن ها در مراحل

مختلف کار محرمانه باقی بماند.

۶-۳-۱۵ در موارد نقض و یا عدم کفایت اطلاعات، درخواست های تکمیل اطلاعات صرفاً از

طریق دبیرخانه و با نامه رئیس کارگروه به اطلاع افراد می رسد و اطلاعات تکمیلی

دریافتی توسط دبیر خانه به کار گروه ارجاع می گردد.

۷-۳-۱۵ کار گروه پس از اتمام بررسی، نتیجه مباحثات و پیشنهادات را جهت اخذ تصمیم

نهایی و در صورت لزوم انعکاس به فرد یا افراد و یا واحد مربوطه توسط رئیس کار

گروه بصورت محرمانه به معاون پژوهش و فناوری دانشگاه اعلام می نماید.

۱۶- رازداری در بررسی تخلفات پژوهشی

در بررسی تخلفات پژوهشی باید تا حد ممکن، محرمانگی رعایت شود. بدین صورت که هیچ شخص ثالثی

نباید فرد مدعی یا مدعایه را بشناسد و از ادعای مربوطه مطلع شود. همچنین، در صورتی که انجام بررسی

و تحقیق از فرد ثالثی ضرورت داشته باشد، باید حداقل اطلاعات لازم ارائه شود. اطلاع شخص ثالث در

ارتباط با مدعی و مدعا علیه و یا مرحله‌ی رسیدگی باید با توجه به رعایت بیشترین حد محرمانگی باشد، و شخص ثالث باید نسبت به اصل رازداری توجیه شده باشد.

۱۷- قوانین موجود کشور در ارتباط با تخلفات پژوهشی

تخلفات پژوهشی در نظام قضایی کشور نیز قابل پیگیری است. در این مورد می توان به پیوست این نوشتار مراجعه نمود.

مراجع

[۱] دستورالعمل نحوه بررسی تخلفات پژوهشی و مصادیق تخلفات پژوهشی، وزارت علوم، تحقیقات، و فن آوری جمهوری اسلامی ایران، به شماره ۲۴۵۶۰۲/و مورخ ۹۳/۱۲/۲۵.

[2] The Chicago manual of style, Chicago ; London : The University of Chicago Press 7th Ed., 2017.

[3] Publication manual of the American Psychological Association, Washington, DC : American Psychological Association, 6th Ed., 2010.

[4] Brennecke, Patricia. 2005. Academic Integrity at the Massachusetts Institute of Technology: A Handbook for Students (MIT: Cambridge, MA).

پیوست:

قوانین موجود کشور در ارتباط با تخلفات پژوهشی

قوانین جمهوری اسلامی ایران برای تخلفات پژوهشی مجازات‌هایی را در نظر گرفته است. موارد زیر در فصل چهارم قانون حمایت از مولفان، مصنفان، و هنرمندان، مصوب دی ماه ۱۳۴۸ ذکر شده است.

- هرکس تمام یا قسمتی از اثر دیگری را که مورد حمایت این قانون است به نام خود یا به نام پدیدآورنده بدون اجازه او و یا عالماً و عامداً به نام شخص دیگری غیر از پدیدآورنده، نشر یا پخش یا عرضه کند به حبس جنحه ای از شش ماه تا سه سال محکوم خواهد شد.
- مراجع قضایی می‌توانند ضمن رسیدگی به شکایت شاکی خصوصی نسبت به جلوگیری از نشر و پخش و عرضه آثار مورد شکایت و ضبط آن دستور لازم به ضابطین دادگستری بدهند.

همچنین، در قانون مقررات انتظامی هیأت علمی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی کشور مصوب ۱۳۶۴/۱۲/۲۲ مجلس شورای اسلامی نیز مجازات‌های زیر برای تخلفات اعضای هیأت علمی از جمله تخلفات پژوهشی در نظر گرفته شده است:

- احضار و اخطار شفاهی
- اخطار کتبی با درج در پرونده
- توبیخ کتبی با درج در پرونده
- کسر حقوق و مزایای دریافتی تا یک سوم، از یک ماه تا سه ماه
- تعلیق رتبه از یک سال تا دو سال
- تنزل یک پایه
- انفصال موقت از یک ماه تا یک سال

- بازخرید خدمت با پرداخت ۴۵ روز حقوق در قبال هر سال خدمت دولتی تا ده سال و پرداخت یک ماه حقوق در قبال هر سال نسبت به مازاد ده سال خدمت ، کسور بازنشستگی افرادی که خدمت آنان بازخرید میشود به آنان مسترد خواهد شد و کسر یک سال خدمت ، یک سال محسوب میشود
- اخراج از دانشگاه یا موسسه آموزشی یا تحقیقاتی مربوط
- اخراج از موسسه متبوع و محرومیت از پذیرش در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مربوط .
- انفصال دائم از خدمات دولتی